

SZAKDOLGOZAT

Kulacsik Martina Csilla

2024

Magyar- Agrár és Élettudományi Egyetem
Károly Róbert Campus
Vidékfejlesztési agrármérnök BSc Szak

Banki szféra szerepe a vidéki vállalkozások életében

Konzulens:	Név: Dr. Koncz Gábor Beosztás: egyetemi docens
Külső konzulens:	Név: Beosztás:
Készítette:	Kulacsik Martina Csilla Neptun kód: GUJTLD BSc (levelező)
Tanszék:	Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

**Gyöngyös
2024**

ÖSSZEFOGLALÁS

A vállalkozás fogalmának megközelítése Koma (2019) és Román (2006) szerint eltérő, míg az előbbi szerint az emberi tevékenység eredményeinek felhasználásáról és az erőforrások hatékony elosztásáról szól, addig az utóbbi szerint inkább egy cselekvési módról és szemléletről van szó. A vállalkozási formákat tekintve az egyéni vállalkozást és a gazdasági társaságokat különböztetjük meg, melyeknek számos sajátosságuk és előnyük van. Az egyéni vállalkozás könnyen indítható és költséghatékony, míg a gazdasági társaságok többféle formában jelenhetnek meg, így különféle igényeket elégítenek ki. A KKV-k fontos részét képezik a gazdaságnak, és számos előnnyel járnak, például a munkahelyteremtés és az innováció elősegítése terén. A vállalkozások teljesítményét és fenntarthatóságát számos tényező befolyásolja, például a vállalat mérete, értékesítése, hatékonysága, valamint a külső versenykörnyezet és a menedzsment döntései.

A vállalkozások finanszírozási lehetőségei sokféle formában jelentkeznek, és a döntéseik meghozatalában számos tényezőt kell figyelembe venniük. Ezek közé tartoznak a stratégiai és operatív pénzügyi döntések, valamint a beruházási célok és az azokhoz kapcsolódó finanszírozási lehetőségek. A vállalatoknak fontos az anyagi forrásokhoz való hozzáférés időzítése, költsége, kockázata és befolyása, valamint az összhang a vállalati stratégia és a finanszírozási források között.

A vállalatok beruházási célokra, mint például tárgyi és immateriális eszközök beszerzésére, fejlesztésre és bővítésre pályázatokat is igénybe vehetnek, melyek támogatást nyújtanak a projektek megvalósításához. A vidékfejlesztési támogatások és az uniós pályázatok például fontos források lehetnek a vállalatok számára. Emellett a banki hitelek szintén jelentős finanszírozási lehetőséget jelentenek a vállalkozások számára. Különféle típusú hitelek érhetők el, mint rövid és hosszú lejáratú hitelek, hitelkeretek, forgóeszköz-finanszírozás és beruházási hitelek. Ezek lehetőséget biztosítanak a vállalatoknak a likviditási problémák, beruházások és operatív költségek finanszírozására. A vállalatoknak azonban figyelembe kell venniük a kamatlábakat, a jóváhagyási feltételeket és az esetleges fedezeteket a hitelek igénybevételekor.

A banki szféra szerepét tekintve kiemelt, hiszen támogatja a kisvállalkozások pénzügyi tevékenységét, biztosítva számukra finanszírozási lehetőségeket, hitelminősítést, betéteket és számlaszolgáltatásokat, valamint pénzügyi tanácsadást és tranzakciós szolgáltatásokat. Ezek a szolgáltatások a vállalkozások egyedi igényeire és helyzetére szabottak, segítve őket a hatékony pénzügyi működésben és növekedésben. Ugyanakkor a vállalati banki szolgáltatások magas költségekkel és bonyolultsággal járhatnak, különösen a vidéki KKV-k számára.

Jelen szakdolgozat a KKV-k lehetőségeit, finanszírozási alternatíváit vizsgálta, melynek érdekében elsődleges kutatást alkalmazva interjú és kérdőív készítés és elemzés történt. A kutatás arra kereste a választ, hogy: Hogyan befolyásolják a kis- és középvállalkozások működését és finanszírozási lehetőségeit az elérhető banki szolgáltatások, valamint mennyire támogatják ezek a szolgáltatások a KKV-k tevékenységét.

A kérdőív eredményei a következőket erősítették meg. A kérdőív válaszai alapján több fontos következtetés vonható le. A megkérdezett vállalkozások túlnyomórészt vidéki mikro vagy kisvállalkozások voltak, akik tevékenységi körüket tekintve változatos működési területeket jelöltek meg. A vállalkozások élettartamát illetően túlnyomórészt, kb. 90%-os arányban legalább 2 éves vállalkozások. A vállalatok mindegyikének van bankja, és a

szolgáltatásokat illetően a legelterjedtebb banki szolgáltatások a számlavezetés és az interneten keresztüli banki szolgáltatások.

A válaszadók többsége úgy véli, hogy a szolgáltatások segítik a pénzforgalmi tevékenységet. A tervezett beruházások tekintetében a vállalkozások aktívan terveznek bővülést vagy fejlesztést a közeljövőben, és többnyire külső forrásokra támaszkodnak a finanszírozásukban. A további következtetésekből kiderül, hogy a vállalkozások preferenciái és hozzáférések a különböző finanszírozási lehetőségekhez számos tényezőtől függenek. Például a vállalat léteztartama, tevékenységi köre, vállalati forma, valamint a vállalatvezetők demográfiai jellemzői mind hatással vannak a preferált finanszírozási formára. A vállalkozásoknak általában sokféle finanszírozási lehetőség áll rendelkezésükre, és az optimális megoldás attól függ, hogy milyen céljaik vannak, milyen a pénzügyi helyzetük és milyen kockázatokkal jár az adott finanszírozási forma.

Ami a banki szolgáltatásokkal való elégedettséget illeti, a vállalatok negyede elégedett a banki szolgáltatásokkal, és úgy véli, hogy azok teljes mértékben megfelelnek a cég igényeinek. Ez pozitív jelzés arra vonatkozóan, hogy a vállalkozásoknak lehetőségük van megtalálni a számukra megfelelő banki megoldásokat. Jelentős hányaduk segítségnek tartja, de úgy véli azonban, hogy még vannak hiányosságok, ami további fejlesztésekre igényt jelent a részükről. A válaszadók 38%-a szerint a banki szolgáltatások valamelyest segítik csak a pénzforgalmi tevékenységet, és egy kis rész, azaz a válaszadók mindössze 3%-a nyilatkozott úgy, hogy egyáltalán nem tudja kihasználni a banki szolgáltatások által nyújtott lehetőségeket. Ez azt jelzi, hogy néhány hiányosság ellenére az esetek többségében van hasznuk a banki szolgáltatásoknak.

A válaszadók többsége, azaz a vállalkozások közel egyharmada saját erőből hajtotta végre korábbi beruházásait. Számos vállalkozás rendelkezik saját forrásokkal és képes volt azokat felhasználni beruházások finanszírozására, amely pozitív jelzés lehet a vállalkozások pénzügyi stabilitására és önállóságára. Ugyanakkor hasonló arányszámban jelölték a banki hitel felvételt és majdnem ugyanannyian a lízing lehetőséget, ami azt jelenti, hogy elfogadott megoldások sok vállalkozás számára, ha külső finanszírozásra van szükségük. Mindössze 1 vállalkozás jelölte a külső befektető bevonását, amit azt jelenti, hogy ez a lehetőség kevésbé elterjedt a vállalkozások körében, kevésbé hajlandóak vagy képesek ezt a lehetőséget kihasználni.

További lényeges információ, hogy a válaszadók közül jelentős rész, azaz a vállalatok 32%-a tervez beruházást a közeljövőben, ami azt mutatja, hogy a vállalkozások egy része aktív terveket készít az üzleti tevékenységük bővítésére vagy fejlesztésére.

Számos finanszírozási lehetőség áll rendelkezésre a vállalkozások számára, a banki szolgáltatások és banki finanszírozási eszközök szélesebb körű kiterjesztése és tágabb kihasználási lehetőségekre lenne igény a vállalkozók részéről. A banki szolgáltatások és hitellehetőségek hiányossága korlátozhatja a KKV-k növekedési lehetőségeit és beruházási képességét, mivel külső források hiányában nehezebben tudnak finanszírozni új projekteket vagy bővítéseket. Fontos a vállalkozások számára, hogy megfelelően válasszák ki a számukra legmegfelelőbb finanszírozási lehetőséget, és szorosan együttműködjenek a bankokkal és más pénzügyi szolgáltatókkal a pénzügyi igényeik kielégítése érdekében.

A vállalkozások növekedési stratégiája is nagymértékben befolyásolja a finanszírozási döntéseket. Azok a vállalkozások, amelyek agresszív növekedési célokat tűznek ki maguk elé, valószínűleg inkább külső forrásokat keresnek a bővülés finanszírozására, míg a kisebb növekedést tervező vállalkozások inkább a saját tőkéjüket használják fel. Bizonyos esetekben a külső finanszírozás lehetőséget nyújt adózási előnyök kihasználására, amelyeket

a vállalkozások ki tudnak használni a tőkeáttétel növelése és a hosszú távú pénzügyi tervezés elősegítése érdekében. Ezek szerint a vállalkozások tevékenységi köre alapján azok, amelyek gyors növekedésre törekednek, magas kockázatú tevékenységeket folytatnak, vagy korlátozott likviditással rendelkeznek, inkább hajlamosak lehetnek a külső finanszírozási források felhasználására. Másrészt azok a vállalkozások, amelyek stabil bevételi forrásokkal rendelkeznek és kevésbé kockázatos tevékenységeket folytatnak, inkább saját tőkéjüket használhatják fel a beruházásaik finanszírozására.

A vállalati formák preferenciái a pályázatok és támogatások finanszírozási lehetőségei tekintetében szintén változóak, amit befolyásolhat a jogi struktúra, a méret, a tevékenységi terület. Tekintettel arra, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások gyakran rendelkeznek korlátozott pénzügyi erőforrásokkal és kisebb hozzáférésük van a banki finanszírozáshoz. Ezért preferálhatják a pályázatokat és támogatásokat, mivel ezek lehetővé teszik számukra, hogy hozzáférjenek ingyenes vagy alacsony kamatozású forrásokhoz a beruházásaikhoz és fejlesztéseikhez.

Start-up, új vállalkozások, amelyek kezdeti fázisban vannak és még nem rendelkeznek jelentős bevétellel vagy stabil pénzügyi helyzettel, szintén gyakran támaszkodnak pályázatokra és támogatásokra az elindulás, illetve a növekedés és a fejlődés finanszírozásához. Ezek a források lehetőséget nyújtanak számukra, hogy induló tőkét és támogatást kapjanak a piaci jelenlétük kialakításához és az innovációhoz. Jellemzően tehát a kis- és középvállalkozások, a nonprofit szervezetek, a start-up vállalkozások is gyakran preferálják a pályázatokat és támogatásokat.

A demográfiai változók kapcsolatait vizsgálva, például nem, kor, vállalat székhelye és telephelye jelentős hatással lehetnek arra, hogy egy vállalkozás vezetői milyen finanszírozási formát preferálnak. Néhány lehetséges kapcsolat a kapott eredmények alapján a következő. A vállalatvezetők nemének befolyása lehet az előnyben részesített finanszírozási forma kiválasztásában. Például a női vezetők gyakrabban preferálják a külső forrásokat, például pályázatokat és támogatásokat, míg a férfiak inkább hajlamosak lehetnek a hagyományos banki hitelek vagy befektetői tőke felvétele. Kor tekintetében az idősebb vállalatvezetők tapasztalata és kapcsolati hálója lehetővé teheti számukra a hagyományos banki finanszírozási lehetőségek könnyebb elérését és jobb feltételeket. Fiatalabb vezetők esetében viszont gyakrabban előfordulhat, hogy a start-up vállalkozásokhoz hasonlóan pályázatokra és támogatásokra támaszkodnak a kezdeti növekedés finanszírozásához. A vállalat székhelye és telephelye különböző pénzügyi és gazdasági környezetet jelenthet, ami befolyásolhatja a finanszírozási preferenciákat. Ha a vállalat székhelye vagy telephelye egy fejlett gazdasági régióban lehetőséget kínálhat a könnyebb hozzáféréshez a hagyományos banki hitelekhez vagy a befektetői tőkéhez, míg egy elmaradottabb területen a pályázatok és támogatások jelenthetik a fő finanszírozási forrásokat.

Kisvállalkozásokból is lehet sikeres céget felépíteni. Magyarországon is több olyan vállalat van, amely egy műhelyből, garázból, vagy esetleg egy kisüzemből indult, viszont mára egy tőkeerős céggé vált. Vállalkozások számára elérhető támogatások, pályázatok, kedvezményes kamatozású hitellehetőségek lehetőséget teremtenek a fejlődésre.

Sikeresen működő vállalkozások az ország mozgatórugója is egyben. Megbízható és stabil háttérre van szükség a siker érdekében. Széchenyi István szavait idézve: „Hiába van a nemességnek földje, ha hitele nincs;” tőke és hitel hiányában nem lehet a javakat gyümölcsözőbökké tenni”. Tehát hitel nélkül nincs haladás, hitel megmozgatja az egész országot.